משפט בנוי ממילים: סופרים מילים במשפט

כיתה א' · שיעור 1 מתוך 7 · רצף: מן הצליל אל המילה: מודעות פונולוגית וקריאה ראשונה · האזנה ודיבור · 45 דקות

← לפני

זהו השיעור הראשון ברצף. הוא נשען על היכולת להקשיב למשפט שלם ולומר אותו בעצמם.

אחרי →

בשיעור הבא נרד ליחידה קטנה יותר: נחלק כל מילה להברות.

🎯 מטרה

התלמידים יזהו שמשפט ששומעים בנוי ממילים נפרדות, ויספרו את המילים במשפט קצר.

1. יספרו בעזרת קוביות את מספר המילים במשפטים של 2–4 מילים, ב־4 מתוך 5 משפטים לפחות.
2. יקבעו מתוך שני משפטים ששמעו איזה משפט ארוך יותר (יש בו יותר מילים), ב־3 מתוך 4 זוגות.
3. יאמרו משפט משלהם בן 3 מילים לפחות ויצבעו ריבוע אחד לכל מילה.

מיומנות: האזנה ממוקדת ופירוק משפט למילים · **כלי:** קוביות ספירה (קובייה לכל מילה) · **פרקטיקה:** הוראה מפורשת ומשחק תנועה (צעד לכל מילה)

📌 עיגון

"האזנה הממוקדת בדברי אחרים תוך: מעקב אחר רצף הדברים"

תוכנית הלימודים בחינוך לשוני – עברית (יסודי), פרק ד': הישגים נדרשים · הישג נדרש 1: האזנה ודיבור למטרות שונות · ציון דרך עד סוף כיתה ב'

🧺 חומרים

- 5 קוביות צבעוניות לכל תלמיד
- כרטיסי תמונה לבניית משפטים (סבא, גן, דג, סל, ילדה, כדור)
- דף העבודה "כמה מילים שמעתי?"

🔤 מושגים

מילה · משפט

⏱️ מהלך השיעור

פתיחה 6 דק'	המורה מציגה בובה ואומרת: "הבובה מדברת לאט מאוד – מילה אחרי מילה". הבובה אומרת "אבא – בא", והמורה שואלת: כמה פעמים הבובה עצרה? אחר כך המורה מציגה את מטרת השיעור במילים פשוטות: "היום נגלה שמשפט בנוי ממילים, ונלמד לספור אותן". **תשובות צפויות:** "הבובה אמרה שתי מילים: אבא, בא". יש ילדים שיאמרו "שלוש" כי ספרו גם את העצירה; המורה אומרת שוב את המשפט לאט ומצביעה באצבע על כל מילה.
הדגמה – אני 8 דק'	המורה אומרת את המשפט "הכלב רץ בחצר". היא אומרת אותו שוב לאט, ועל כל מילה מניחה קובייה על השולחן מימין לשמאל. אחר כך סופרת את הקוביות בקול. היא עושה זאת שוב עם "תמר אוכלת תפוח אדום" (4 מילים) ומדגישה שמילה ארוכה כמו "אוכלת" היא עדיין קובייה אחת. *"אני אומרת את המשפט לאט: הכלב – זו מילה אחת, אני שמה קובייה. רץ – עוד מילה, עוד קובייה. בחצר – עוד קובייה. אני סופרת: אחת, שתיים, שלוש. במשפט יש שלוש מילים."* **תשובות צפויות:** 3 מילים במשפט הראשון, 4 מילים במשפט השני.
תרגול משותף – אנחנו 8 דק'	כל הכיתה עומדת. המורה אומרת משפט, והכיתה אומרת אותו יחד ופוסעת צעד אחד לכל מילה: "סבא בגן", "הדג בסל", "הילדה זורקת כדור", "אמא קונה לחם טרי". אחרי כל משפט שואלים: כמה צעדים עשינו? כמה מילים יש במשפט? **תשובות צפויות:** 2, 2, 3, 4 מילים. טעות צפויה: ילד מחלק מילה ארוכה לשני צעדים ("זו–רקת"); המורה אומרת: "זורקת – אני אומרת אותה בלי לעצור, ולכן היא מילה אחת".
תרגול מודרך – אתם בזוגות 8 דק'	זוגות מקבלים שלושה כרטיסי תמונה. תלמיד א' בוחר כרטיס ואומר עליו משפט; תלמיד ב' מניח קובייה לכל מילה ואומר כמה מילים יש. מתחלפים. המורה עוברת בין הזוגות, מקשיבה ומבקשת מכל זוג לומר משפט אחד בקול לכיתה. **תשובות צפויות:** "הילדה משחקת בכדור" – 3 קוביות. "הדג שוחה בים הכחול" – 5 קוביות.
עבודה עצמית – דף העבודה 10 דק'	המורה מקריאה כל משימה בדף. במשימה 1 היא אומרת ארבעה משפטים (שבת שלום / סבא בגן / הדג שוחה בסל / תמר אוכלת תפוח אדום), והתלמידים צובעים ריבוע לכל מילה. במשימה 2 היא אומרת זוגות משפטים, והתלמידים מקיפים את המשפט הארוך. במשימות 3–4 התלמידים מציירים ואומרים משפט. בזמן העבודה המורה יושבת עם קבוצת התמיכה ועובדת איתה בקוביות.
סיכום ובדיקת הבנה 5 דק'	שאלה לכיתה: "איך יודעים כמה מילים יש במשפט?". אחר כך כרטיס יציאה: המורה אומרת משפט, וכל תלמיד מראה באצבעות כמה מילים שמע. המורה רושמת מי טעה. **תשובות צפויות:** "אומרים לאט ועוצרים אחרי כל מילה, וסופרים". בכרטיס היציאה – 4 אצבעות.

🤲 תמיכה

- עבודה עם קוביות על השולחן גם בדף העבודה, והמורה אומרת כל משפט פעמיים.
- משפטים של 2–3 מילים בלבד, עם כרטיס תמונה לכל מילה.

🚀 אתגר

- לספור מילים במשפטים של 5–6 מילים.
- להאריך משפט במילה אחת ("סבא בגן" ← "סבא יושב בגן") ולומר כמה מילים יש עכשיו.

✅ כרטיס יציאה והערכה

כרטיס יציאה: המורה אומרת: "החתול ישן על הכיסא". הראו באצבעות: כמה מילים שמעתם? — **הצלחה:** 4 אצבעות.

מה בודקים: המורה בודקת את משימה 1 בדף (ספירת מילים ב־4 משפטים) ואת כרטיס היציאה. תלמיד שטעה ביותר ממשפט אחד מתרגל שוב עם קוביות בתחילת השיעור הבא.

שיעורי בית: לומר בבית משפט אחד על ארוחת הערב ולספור עם ההורים כמה מילים יש בו.

כַּמָּה מִלִּים שָׁמַעְתִּי?

כיתה א׳ · שיעור 1 ברצף · דף עבודה לתלמיד

שֵׁם: _____ תַּאֲרִיךְ: _____

שָׁלוֹם יְלָדִים! מִשְׁפָּט בָּנוּי מִמִּלִּים. נַקְשִׁיב לְכָל מִשְׁפָּט וְנִסְפֹּר אֶת הַמִּלִּים.

דֻּגְמָה: אַבָּא בָּא. ← צוֹבְעִים 2 רִבּוּעִים, כִּי יֵשׁ 2 מִלִּים.

1 הַקְשִׁיבוּ לַמִּשְׁפָּט. צִבְעוּ רִבּוּעַ אֶחָד לְכָל מִלָּה. ⭐

מִשְׁפָּט 1 ☐☐☐☐☐☐

מִשְׁפָּט 2 ☐☐☐☐☐☐

מִשְׁפָּט 3 ☐☐☐☐☐☐

מִשְׁפָּט 4 ☐☐☐☐☐☐

2 הַקְשִׁיבוּ לִשְׁנֵי מִשְׁפָּטִים. הַקִּיפוּ אֶת הַמִּשְׁפָּט הָאָרֹךְ. ⭐⭐

1. מִשְׁפָּט א | מִשְׁפָּט ב
2. מִשְׁפָּט א | מִשְׁפָּט ב
3. מִשְׁפָּט א | מִשְׁפָּט ב

3 צַיְּרוּ: סַבָּא בַּגַּן. ⭐⭐

4 אִמְרוּ מִשְׁפָּט עַל הַצִּיּוּר שֶׁלָּכֶם. צִבְעוּ רִבּוּעַ לְכָל מִלָּה. ⭐⭐⭐

הַמִּשְׁפָּט שֶׁלִּי ☐☐☐☐☐☐

בְּדִיקָה עַצְמִית

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לִסְפֹּר מִלִּים בַּמִּשְׁפָּט שֶׁשָּׁמַעְתִּי.

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לוֹמַר מִשְׁפָּט וְלִסְפֹּר אֶת הַמִּלִּים שֶׁבּוֹ.